

CSINTA SAMU 2019.04.19 22:34 Frissítve: 2019.04.19 22:46

Piros tojás, fehér

nyúl – Csinta Samu publicisztikája

Kortársból lesz a klasszikus, szokta mondogatni lelkes barátom, kvázi a múltba révedéssel szembeni ellenvéleményként. Mond, persze, egyebeket is, többnyire egyenletesen igényes színvonalon, jó vele beszélgetni, sok esetben egészen hétköznapi témákhoz is olyan szemszögből közelít, amitől még a vakablakon is napfény tűz át. Bibliai, valláselméleti témákról is szót váltunk, ilyenkor észrevétlenül ereszkedik le az én színvonalamra, kíméletesen vezetget, olyan dolgokat hozva ki belőlem, amelyeknek létezéséről korábban tudomásom sem volt.

Sportos képzettségű is akadnak, talán azért merészkedik a számára vékony jégre, hogy néhány pillanatra én érezhessem magam enyhe szellemi fölényben. Persze menet közben kiderül, dehogy csak sport az, sokkal inkább az örök emberi történet része, amit időről időre tunikából futballmezbe öltöztet a történelem.

Egyszer, nyilván ilyenkor, húsvétját kérdezte tőlem, elgondolkodtam-e már azon, hogyan festene a húsvéti történet, ha kivennénk belőle a klasszikus szereplőket, a tanítványokat, Mária Magdolnát. Mi tagadás, még nem jutott eszembe, aminek sok oka lehet, de akkor bizonyosan nem. Mert ő bizony el tudna képzelni, folytatta, egy feltámadás utáni nagyon izgalmas találkozást Pilátussal. Ahhoz ugyanis, hogy valaki tanúbizonyságot tudjon tenni a feltámadásról, nemcsak megelőző Krisztus-élményre, azaz találkozássra van szüksége, hanem tanúja kellett, hogy legyen a Golgota keresztiének. Mert a halál megtapasztalása nélkül nem lehet bizonyosságot tenni a feltámadásról. Ne feledjük, a tanítványok közül csak János volt szemtanúja a kivégzésnek – a többiek mentették a bőrüket –, no meg a hölgyek, akik nem voltak életveszélyben. Így igazából csak Pilátus, Heródes, a százados, a katonák, a papság és a tömeg volt jelen.

Hogy miért éppen Pilátus? Talán azért, mert művelt, racionális fő volt. És ha valamiféle lelki rokonságot keresünk a 21. századi ember és ama kor emberei között, akkor leginkább Pilátussal vagyunk valamennyire rokonok. Az ő nagy kérdése is az volt, akárcsak a ma élőké, akiben hol tudományos, hol filozófiai kérdések vetődnek fel: mi az igazság? Mert többnyire kételkedő Tamások vagyunk, a pilátusi racionalizmus jegyében hangoztatjuk: hiszem, ha látom.

Amikor idáig jutottunk, provokálni kezdett, tudok-e olyan sportmomentumot említeni, amelyet feltámadásként kezelt a világ? Na jó, a magyar sportközvélemény. Valamiért kizárólag

futballpéldák jutottak eszembe. Például a Videoton 1985-ös UEFA-kupa-menetelése, amelynek során a legnagyobb skalp a Manchester Unitedé volt. Persze anélkül, hogy egyetlen pillanatra is elfelednénk, illetve lebecsülnénk a szarajevói pokol túlélésének bravúráját vagy az összesítésben vesztés döntő utolsó aktusát, Májer győztes bombagólját a Santiago Bernabéuban. Itt a magyar футбол feltámadása, hangoztatták akkor, és nemcsak a szuterénborozók mélyén, de a szolidra fésült központi sajtóban is.

Akkoriban éppen tíz év telt el az FTC ma már klasszikusnak számító csapatának Dinamo Kijev elleni KEK-döntője óta. Egy évtized sivatag, fűzném tovább, de rögtön a számra is csapok, hiszen abban, azokban az esztendőkhöz ért európai kupaeredmények hozzávetőleges megismétlése esetén máris fényesre nyalnánk mind a tíz ujjunkat. A Vidi bravúrja viszont az illúziót szállította, hogy mégis lehetséges, hogy nemcsak tehetségesek vagyunk, de szervezettségben, egységben is képesek vagyunk tartani a lépést a világgal. Vagy ha az utóbbiakban nem is, előbbivel mindent pótolunk.

A feltámadás reményét, már-már bizonyosságát tovább táplálta bennünk a Mezey-válogatott, amelyről a brazilok elleni 3–0-t követően készségesen elhittük – naná, ha már a világsajtó is ilyeneket írt –, hogy a mexikói világbajnokság egyik, nem is annyira titkos esélyese. Felénk a „Piros tojás, fehér nyúl, magyar–brazil három null” versikét mondogatva kóvályogtak 1986 húsvétján a tömbházak között az italfogyasztási karrierjük kezdetén álló locsolkodó kamaszok. Aztán Irapuato jelentette a hazai футбол addigi utolsónak tartott nagy generációjához kötődő álmaink Golgotáját.

Az éjszakába nyúló mérkőzést követő délelőttön egy sörkertben gyülekezett a vb idejére Nagyváradra költöző székelőföldi szurkolói kolónia. Mindig pontban délben adtunk egymásnak találkát, megbeszélni a hajnal futballtörténeteit. Szótlán, a sorscsapástól és az azt követő felejtési „technikáktól” másnapos emberek gubbasztottak az asztalok mellett, amikor megérkezett Gyuszi. Számára elképzelhetetlen volt olyan megrázkódtatás, amelynek nyomán ne élre vasaltan, gyérülő hajának minden szálát helyére fésülten jelent volna meg a nyilvánosság előtt. Akkor viszont a félrecsúszott nyakkendő, a féloldalasan gombolt zakó, a tízfelé álló nyolc hajsza mind-mind azt üzenete: valami borzalmas történt. Egetverő röhögés csapott fel, amelynek hisztérikus hangereje és -színe máig a fülemben cseng. Megfeszítettett, üzenete a jelenség.

Nagyszombat van. A hagyomány szerint ezen a napon Jézus Krisztus holtan feküdt sírjában. A kereszténység számára ugyanakkor a húsvéti örömnépe kezdete, hiszen húsvétvasárnapra virradóan ünnepejük Jézus feltámadását. Régebben a nagyszombati, megszentelt tűz parázsától vagy szenétől lobbant lángra az új tűz, amellyel a húsvéti ételeket főzték. Aztán lassan

kezdődhetett a hétfői locsolkodásra való készülődés, ami arra a legendára is visszavezethető, miszerint locsolással akarták elhallgattatni a Jézus feltámadását hirdető jeruzsálemi asszonyokat, illetve a Jézus sírját őrző katonák vízzel öntötték le a feltámadás híret vivő asszonyokat.

Lelkész barátom szerint nincs meghatóbb annál, amikor kisgyerekek tervezgetnek a locsolkodásért kapott aprópénzzel. Sokak számára bizonyára véleményes a dolog, de számomra másik, elkoptathatatlan emlék, amikor hajdanán a két locsolkodási célállomás közötti zsákmánymustra során egyikünk boldogan kiáltott fel: most már biztosan el tudok menni az idegenbeli meccsre! Összegyűlt a vonatki költség, a láthatáron kigyúlt a fény a holnap hajnalán.

Carl Gustav Jung egyik esszéjéből származik a gondolat, amely szerint az ő nagyapja még úgy járt a mezőre, hogy egyik vállán ott volt a kapa, a másikon meg ott ült Isten. Azaz a materiális és lelki dimenzió egyformán valóságos volt neki. A régi ember a lelkével is könnyebben látott és tapintott. Ma már nemzedékek nőnek fel úgy, hogy nem erősödik meg a lelki látásuk-tapintásuk. Einstein rengeteg nagyon jó mondata közül az egyik úgy szól: a tudomány olyan, mint egy pohár, amelyben a tudós lefelé kaparászva halad, és közben egyre hitetlenebb lesz. A nagy poén pedig az, hogy a pohár mélyén ott várja az Isten. Mert az emberi életben minden kérdésnek és minden tagadásnak helye van. A nyugodt lélekkel feltett kérdés az, amelyre Isten válaszol.

Az idén úgy készülhetünk a húsvétra, hogy a közeljövőben Magyarország több nagy sportviadal házigazdája lesz, és ennek hangulati megágyazásához a közelmúlt szép sikerei is hozzájárultak. Többségünk „örök érvényű” tudományos tételeken nő fel, és akkor tartjuk biztonságosnak a világot, ha van benne állandóság. Csakhogy lelkünk mélyén tudjuk, hogy minden bizonytalan, s ha a ráció megbukott, egyre inkább evidenciákra van szükségünk. Akár olyanokra is, hogy nagy dolgokra képes nemzet tagjai vagyunk. E felismerés megfelelő kezeléséhez kívánok mindenkinek bölcsességet, a magyar sportnak pedig örök feltámadást!